
Перша вистава

українських друків та української книжної графіки в Празі.

Виставу влаштувало Бюро У.Г.В.Ф. в порозумінні з Укр.Гром.Комітетом з нагоди 350-ліття друкарства на Україні. Через перешкоди матеріального характеру відбувалася вона в двох окремих помешканнях: відділ друків ув "Українській Мистецькій Студії" 6-16 квітня, а відділ графіки в чеському т-ві "Красоумна Єднота" (Дум Умельцув-у будинку Парламента) 10-27 квітня.

Вистава українських друків охоплювала продукцію, починаючи з 1918 року, майже всіх українських видавництв в Чехословаччині, Німеччині, Зідня, Західно-Українських земель під Польщею і Румунією, почасти також з Великої України, таборіві видання, україніка, періодика, шевченкіа на і нарешті діяграми- всього 10 відділів.

Перший із них - У к р а ї н і к а: публікації чужими мовами про Україну та українську справу, а також дещо з перекладів українських творів на чужі мови. Найбільше публікації чеські, німецькі, французькі, англійські, далі також окремі видання італійською, шведською, мадярською, румунською, словінською, болгарською, польською, московською мовами та есперанто.

Різноманітний і багатий /книжки, мапи України (в тім числі і деякі старі-ще з 17-го століття), різні меморандуми тощо/ відділ цей, до того ж найбільш доступний чужинцям, приволював увагу всіх, а надто чужих одвідувачів, представників преси та инь.

Другий відділ - численні у к р а ї н с ь к і д р у к и в Ч е х о с л о в а ч ч и н і. Все майже виключно продукція останніх одного-двох років. Низка видань Укр.Гром.Комітета про Чехословаччину ("Господарство Чехословаччини"-великий збірник з показником фірм в усіх галузів промисловости, "Історія земель Чехословацької Республіки" Гр.Нашого, "Провідник по Чехословаччині" В.Короліва, книжки про кооперативний рух та ин.) справляли дуже гарне враження на Чехів та викликали з їх боку навіть зауваження, що з усіх національних груп еміграції в Чехах Українці найбільші чехофіли і серйозно дбають про ознайомлення з чеським краєм і народом. З великою продукцією виступило Видавниче Т-во при Укр.Господарській Академії в Подєбрадах, давши багато спеціальних підручників, викладів професорів Академії, майже в усіх дисциплін Академії. Аналогічні видання Українського Університету в Празі, Укр.Вищ.Педагогічного Інституту ім.М.Драгоманова в Празі, Кооперативних Курсів та инші. Далі йшли видавництва "Вільна Спілка", "Нова Україна", "Український Студент", видання "Укр.Селянської Спілки", "Спілки укр.лікарів у ЧСР", в-во Лаврова. Окремий інтерес в цім відділі викликали численні видання Т-ва "Просвіта" в Ужгороді, в-во "Руське Народне Просвітне дружство в Керестурі", та инші публікації з Підкарпатської України. Ужгородська "Просвіта" надіслала також гарну й дуже цікаву малу, що показує інтенсивний розвиток її видавничої й загально-просвітньої діяльності на Підкарпатті з 1919 р.

ІІІ. Так само показний був в і д д і л у к р а ї н с ь к и х в и д а в н и ц т в у Н і м е ч ч и н і, що найбільше імпонував великою продукцією солідних гарно виконаних видань, переважно українських класиків, книжок для дітей, нот та окремих художніх публікацій (Гайдамаки, Архипенко). Найбільше дала українська накладня Я. Орештайна, потім "Українське Слово"; "Укр.З-во в Катеринславі" дало всі свої ляйпцігські й віденські друки, а також дещо з Катеринслава й Камянця. Були заступлені ще В-во Укр.Молоді, Укр.Народня Бібліотека, Німецько-Українське Т-во (часопис "Die Ukraine") та инші дрібнігі.

ІV. Вид-ва "Дзвін", "Чайка", "Земля", "Дніпросоюз", Укр.Соціологічний Інститут", "Чорногора" та цілий ряд инших дрібніших репрезентували так само великий в і д д і л З і д н я.

У. Найбогатше представлений був відділ з а х і д н о-у к р а ї н с ь к и х з е м е л ь під Польщею та Румунією: укр.вид-ва з Буковини (укр.вид-ча спілка, "Промінь" та инші), Галичини, Волині, Холмщини; книгарня Наукового Т-ва ім.Шевченка у Львові і саме Наукове Т-во, "Просвіта" львівська, "Укр.Педаг.Т-во", "Вид-ча Спілка", "Світ Дитини", "Молода Україна", "Червона Калина", "Добра Книжка", "Журавлі", "Русалка", "Українська книгарня та антикварня", "Живі Гроби", "Укр.Архитектура", "Бистриця", "Ліра", "Торбан", "Укр.Автокефальна Церква", "Вісбудова", "Спілка укр.друкарства", "Просвіта" у Кременці та инші.

та мова ще не усталена, як що є ще якась різниця між Харковом, Львовом та Ужгородом, так це тільки тому, що до цього першорядного культурного питання домішуються нерозумні, грубі, часто цинічні політичні впливи." Перелічуючи побіжно, що дає вистава, автор зазначає: "Уже з цього сухого огляду видно, що існує самотійна українська література, писана окремою українською мовою і зрозуміла населенню Харківщини, Київщини так само добре, як і населенню Галичини та нашої Підкарпатської Русі." Автор кінчає свою статтю словами: "Вистава українських друків в Празі має більше значіння, ніж надають їй, певно, самі організатори".

Вистава не тільки оживила давні зв'язки з приятелями Українців зпоміж чеського громадянства, але придбала також і нових прихильників. Саме з їх уст на виставі доводилося чути побажання, щоб якась спеціальна організація взяла на себе справу постійної й систематичної праці для чесько-українського зближення на полі культури та господарства.

Перед закриттям вистави з Брна та ще з деяких міст Чехословаччини зверталися з заявами про перенесення вистави туди, та з причин технічного характеру зробити це не можна було.

Варто зазначити, що в останні дні вистава обернулася наче в прилюдну бібліотеку, куди робітники слова-літератори і наукові працівники-приходили чи присидали роботи виписки з усіх тих цікавих для них видань, що їх багато траплялося в різних відділах.

Б у р о У.Г.В.Ф.

Секретар:Є. Приходько Голова:Є.Вировий

БЮЛЕТЕНЬ ч.8 УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО ВИДАВНИЧОГО ФОНДУ
Прага 8-го травня 1924 р.

ФУНДАЦІЯ ІМЕНІ ГР.ЧУПРИНКИ.-Комітет українських товариств у Нью-Йорку для створення видавничого фонду імені розстріляного 1921 р. в Києві поета Гр.Чупринки передав зібрані ним уже на цю ціль 300 доларів Укр.Гром.Вид.Фондові на видання творів Гр.Чупринки.Бюро УГВФ підписало з названим Комітетом умову про створення окремої фундації ім.Гр.Чупринки для видання в першу чергу творів поета, а потім і иншої літератури національно-державного змісту.Коли фундація досягне суми 10 тисяч карб.зол., то з чистого прибутку 50% передається щорічно в розпорядження Укр.Академії Наук на аналогічні цілі.За Комітет українських товариств у Нью-Йорку умову ту підписали п.п.Михайло Разик, Іван Марусевич, Тимко Мелешук, Василь Лазута Михайло Никифорченко.Бюро УГВФ звертає увагу всіх на цей культурний виступ Українців уз Америці і гаряче закликає инші українські організації і окремих громадян підтримати гарну справу і скласти дальші вкладки на цю фундацію.Разом із тим--хай це буде добрим прикладом для заснування при Укр.Гром.Вид.Фонді инших таких фундацій, щоб створити як-найбільше нових українських видань, зв'язаних з культурними змаганнями нашої нації.Бюро УГВФ доручило письменникові П.Богацькому як-найшвидше зібрати і зредагувати для видання збірку творів Гр.Чупринки.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ.24-го квітня під головуванням проф.Ф.Швеця відбулися чергові звичайні загальні збори Видавничої Ради Укр.Гром.Вид.Фонда.Збори ухвалили звіт про діяльність Бюра за останній період і висловили подяку за організацію вистави укр.друків та укр.книжної графіки в Празі 6-16 і 10-27 квітня ц.р.

РУХ РУКОПИСІВ.Нові праці, ухвалені до друку:акад.А.Старков-Остеологія; проф.Л.Білецький-Основи укр.літературно-наукової критики; проф.С.Бородаєвський-Історія кооперації; проф.Ф.Якименко-Курс практичної теорії музики;Єв.Онацький-Класична мітологія.Бюро УГВФ підготувало вже до друку першу серію видань УГВФ, разом понад 200 друкаркушів, умовилося з друкарнею про кредитування своїх замовлень і перші книжки вже віддало до друку.

НОВІ ВИКЛАДЧИКИ:В.Сохацький-Прага, проф.М.Тимченко-Прага, проф.А.Маршинський-Мальник, інж.С.Риндик-Прага, Гурток Кубанців-матурантів 1923/24 р.-Прага, Жіноча Спідка в Празі, Укр.Акад.Громада в Брні, книгарня "Січовий Базар"-Нью-Йорк.

ЗАКЛИКАЄМО ВСІХ ГРОМАДЯН І ВСІ УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ, УСТАНОВИ, ШКОЛИ, ПРОСВІТИ, КООПЕРАТИВИ, ЧАСОПИСИ, КНИГАРНІ, ВСІ УКРАЇНСЬКІ ЗАКЛАДИ І ПІДПРИЄМСТВА ВНЕСТИ ЇЇ СВОЮ ПОСИЛКУ--ВКЛАДКУ НА УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД.Статут і всі відомости висилає безплатно кожному Бюро Фонду. Адреса (Бюро УГВФ)

Секретар:Є.ПРИХОДЬКО

БЮРО УГВФ

Голова:Є.ВИРОВИЙ